

Publikacja wprowadza czytelnika w istotę i zasadność audytu finansowego w jednostkach gospodarczych. Podkreśla przede wszystkim przydatność informacji zawartych w nich dla zarządzania finansami w przedsiębiorstwach. Aby sprawozdania finansowe były przydatne w ocenie przedsiębiorstw powinny rzetelnie i prawdziwie przedstawiać wszystkie istotne dane charakteryzujące ich działalność. Jest to możliwe, jeśli posiadają podstawowe cechy jakościowe i zastosowano przy ich opracowaniu właściwe standardy rachunkowości.

Istotny problem prezentowany w książce dotyczy także złożonych, trudnych do wyeliminowania, motywów fałszowania lub zniekształcania informacji ujmowanych w sprawozdaniach finansowych. Przybierają one formę rachunkowości kreatywnej, agresywnej lub upiększającej. Rozważania dotyczące tego problemu są na tyle istotne, że uzasadniają konieczność stosowania audytu finansowego w przedsiębiorstwach. Autorzy przedstawili uregulowania prawne i podstawowe koncepcje oraz wymogi zawarte w Międzynarodowych Standardach Badania Sprawozdań Finansowych. Podstawowy zakres opracowania obejmuje rozważania dotyczące procedur, metod i technik badania oraz organizacji pracy biegłego rewidenta. Dotyczą one przedsiębiorstw i grup kapitałowych. Na uwagę zasługują zagadnienia poświęcone dowodom i dokumentacji badania, a także formułowania raportu i opinii z badania. Zaprezentowano różne rodzaje opinii oraz szeroko omówiono warunki określające, w jakim stopniu badana jednostka jest zdolna do kontynuowania działalności w następnych latach.

Książka przedstawia istotne problemy badania sprawozdań finansowych oparte na aktualnej wiedzy z jednoczesnym wykorzystaniem doświadczeń praktycznych. Może być wykorzystana w nauczaniu akademickim, w szkoleniach warsztatowych oraz przez kandydatów na biegłych rewidentów przygotowujących się do egzaminów zawodowych. Tematyka omówiona w książce zainteresuje członków kadry kierowniczej przedsiębiorstw, głównie w aspekcie poznania wymogów, jakim powinny odpowiadać, opracowywane w zarządzanych przez nich jednostkach sprawozdania finansowe oraz jakimi wymogami kierują się biegli rewidenci przy ich badaniu. Dla pracowników służb finansowych zarządzających na różnych szczeblach decyzyjnych w przedsiębiorstwach oraz opracowujących sprawozdanie finansowe jednostki, znajomość procedur, metod i technik ich badania stanowi właściwe źródło informacji sprzyjających prawidłowemu ich przygotowaniu.

Spis treści:

Wprowadzenie

Rozdział I. Informacje kreowane przez rachunkowość podstawą zarządzania finansami i oceny gospodarki przedsiębiorstwa

1. Przydatność informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych dla zarządzania finansami w przedsiębiorstwach i grupach kapitałowych
  - 1.1. Informacje zawarte w bilansie majątkowym
    - 1.1.1. Istota bilansu
    - 1.1.2. Przydatność informacji zawartych w bilansie do podejmowania decyzji
  - 1.2. Informacje zawarte w rachunku zysków i strat

- 1.3. Zestawienie zmian w kapitale własnym
- 1.4. Rachunek przepływów pieniężnych
- 1.5. Informacja dodatkowa
- 1.6. Sprawozdanie z działalności jednostki
2. Motywy i metody fałszowania sprawozdań finansowych
  - 2.1. Podstawowe pojęcia
  - 2.2. Motywy i możliwości fałszowania sprawozdań finansowych
  - 2.3. Ocena zniekształceń sprawozdań finansowych według Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej
  - 2.4. Możliwości i ograniczenia fałszowania sprawozdań finansowych
  - 2.5. Rachunkowość kreatywna źródłem informacji dla oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa
3. Ważniejsze obszary i metody fałszowania sprawozdań finansowych
  - 3.1. Rachunek zysków i strat
    - 3.1.1. Manipulowanie przychodami
    - 3.1.2. Manipulowanie kosztami
  - 3.2. Bilans – podstawowe sprawozdanie finansowe
    - 3.2.1. Zniekształcenia w obszarze wartości niematerialnych i prawnych
    - 3.2.2. Fałszowanie informacji w obszarze środków trwałych
    - 3.2.3. Fałszowanie sprawozdań finansowych w obszarze aktywów obrotowych
    - 3.2.4. Modyfikowanie kapitałów własnych
    - 3.2.5. Manipulowanie w obszarze zobowiązań i rezerw na przyszłe zobowiązania

Rozdział II. Prawne wymogi badania sprawozdań finansowych jednostek gospodarczych

1. Potrzeba i przedmiot badania sprawozdań finansowych
  - 1.1. Zasadność i istota badania sprawozdań finansowych jednostek gospodarczych
  - 1.2. Cel badania sprawozdań finansowych
  - 1.3. Przedmiot obowiązkowego badania
2. Tryb i zakres sporządzania sprawozdań finansowych
  - 2.1. Tryb sporządzania sprawozdań finansowych
  - 2.2. Księgi rachunkowe i dowody księgowe
  - 2.3. Dokumentacja powstająca podczas inwentaryzacji
  - 2.4. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej
  - 2.5. Użytkownicy sprawozdań finansowych
3. Podstawowe założenia koncepcyjne i cechy jakościowe sprawozdań finansowych według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)
  - 3.1. Założenia podstawowe
  - 3.2. Cechy jakościowe sprawozdań finansowych
  - 3.3. Ogólne zasady prezentacji sprawozdań finansowych
4. Międzynarodowe Standardy Badania (MSB)
  - 4.1. Istota i moc obowiązująca Międzynarodowych Standardów Badania
  - 4.2. Cel audytu zewnętrznego według Międzynarodowych Standardów Badania
  - 4.3. Krajowe standardy rewizji finansowej (KRSF) w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania (MSB)

Rozdział III. Badanie, zatwierdzanie i udostępnianie sprawozdań finansowych

1. Tryb i zakres badania, zatwierdzania i udostępniania sprawozdań finansowych
2. Terminy przeprowadzania badania rocznego sprawozdania finansowego
3. Zatwierdzanie i udostępnianie rocznego sprawozdania finansowego
  - 3.1. Zatwierdzanie sprawozdań finansowych
  - 3.2. Udostępnianie rocznego sprawozdania finansowego
  - 3.3. Przekazanie zatwierdzonego sprawozdania finansowego do urzędu skarbowego
4. Odpowiedzialność karna za naruszenie obowiązków w zakresie sporządzania i udostępniania sprawozdań finansowych
5. Przechowywanie i ochrona dokumentacji
  - 5.1. Przechowywanie dowodów, ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych w jednostce gospodarczej
  - 5.2. System ochrony danych i ich zbiorów
  - 5.3. Przechowywanie dokumentów jednostek, które zakończyły działalność
  - 5.4. Przechowywanie dokumentacji z badania sprawozdań finansowych w podmiotach uprawnionych do badania
6. Biegły rewident, jego bezstronność i niezależność
7. Podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych
  - 7.1. Forma prawna i zakres działania podmiotów uprawnionych do badania
  - 7.2. Wybór podmiotu uprawnionego do badania
  - 7.3. Czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego
8. Inne usługi niż badanie sprawozdań finansowych wykonywane przez biegłych rewidentów

Rozdział IV. Procedury, metody i techniki badania sprawozdań finansowych

1. Metody badania
2. Procedury (sposoby) badania
  - 2.1. Szczegółowe badanie wiarygodności
  - 2.2. Badanie zgodności
3. Techniki badania i pozyskiwania dowodów badania
4. Ryzyko badania i jego szacowanie
5. Ocena ryzyka oszustw i błędów
6. Istotność i określenie jej poziomów
7. Zastosowanie przedstawionych metod, procedur i technik badania

Rozdział V. Dowody i dokumentacja badania

1. Dowody badania (dowody rewizyjne) w ujęciu Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej
2. Dokumentacja rewizyjna (dokumentacja badania) sprawozdania finansowego
3. Postać dowodów badania (dowodów rewizyjnych)
4. Forma i postać dokumentacji roboczej

Rozdział VI. Organizacja pracy biegłego rewidenta oraz zakres i przebieg badania sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa

1. Organizacja pracy biegłego rewidenta
  - 1.1. Zakres i kolejność prac biegłego rewidenta
  - 1.2. Poznanie jednostki i jej środowiska oraz ocena ryzyka badania
  - 1.3. Zrozumienie środowiska kontroli wewnętrznej w jednostce
2. Przebieg badania sprawozdania finansowego jednostki gospodarczej
  - 2.1. Opracowanie strategii i planu badania sprawozdania finansowego
  - 2.2. Etapy badania sprawozdania finansowego
    - 2.2.1. Badanie wstępne – Zapoznanie się z sytuacją badanej jednostki
    - 2.2.2. Badanie zasadnicze – Szczegółowe badania wiarygodności poszczególnych składników sprawozdania finansowego
  - 2.3. Poprawność i rzetelność sporządzania sprawozdania z działalności jednostki
  - 2.4. Informacja o naruszeniach prawa, umowy lub statutu jednostki
  - 2.5. Badanie zabezpieczeń na majątku i zobowiązań warunkowych
  - 2.6. Zdarzenia po dacie bilansu
  - 2.7. Inne problemy badania
3. Badanie sprawozdań finansowych łącznych
4. Badanie zdolności jednostki do kontynuacji działalności
  - 4.1. Istota kontynuowania działalności jednostki gospodarczej
  - 4.2. Jednostki niekontynuujące działalności i aspekty rachunkowe ich sprawozdania finansowego
  - 4.3. Prawo upadłościowe a obowiązki wynikające z ustawy o rachunkowości w przypadku upadłości
5. Organizacja zespołowego badania sprawozdań finansowych
  - 5.1. Obowiązki kierownicze i nadzorcze związane z badaniem sprawozdania finansowego
  - 5.2. Organizacyjne uwarunkowania badania zespołowego
  - 5.3. Czynności związane z zakończeniem badania w zespole

Rozdział VII. Formułowanie opinii i raportu z badania sprawozdania finansowego

1. Forma opinii i sprawozdania (raportu) z badania sprawozdania finansowego stosowane w Polsce
  - 1.1. Istota i podstawy sporządzania raportu i opinii z badania
  - 1.2. Zakres, zasady sporządzania i sposób formułowania ustaleń raportu z badania sprawozdania finansowego
  - 1.3. Rodzaje opinii o sprawozdaniu finansowym i zasady ich sporządzania
  - 1.4. Struktura raportu z badania sprawozdania finansowego
    - 1.4.1. Zakres poszczególnych części raportu
    - 1.4.2. Podstawy do przeprowadzenia analizy, jej zakres i etapy
  - 1.5. Sporządzanie wystąpienia do kierownictwa badanej jednostki
  - 1.6. Udział biegłego rewidenta w posiedzeniach rad nadzorczych lub walnych zgromadzeń akcjonariuszy (udziałowców) spółek
2. Opinia i sprawozdanie biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego według Międzynarodowych Standardów Badania

Rozdział VIII. Badanie skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych

1. Pojęcie konsolidacji i grupy kapitałowej oraz zakres sporządzania skonsolidowanego sprawozdania

finansowego

2. Możliwości odstąpienia od konsolidacji
3. Warunki przeprowadzenia prawidłowej konsolidacji sprawozdań finansowych
4. Metody konsolidacji i zasady dokonywania wyłączeń danych
  - 4.1. Konsolidacja metodą pełną
  - 4.2. Konsolidacja metodą proporcjonalną
  - 4.3. Konsolidacją metodą praw własności
5. Dokumentacja konsolidacyjna
6. Procedury, metody i techniki badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych
  - 6.1. Specyficzne aspekty badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych
  - 6.2. Procedury i techniki badania
  - 6.3. Opinia i raport z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Załącznik

Kolejność czynności związanych z badaniem i dokumentowaniem procesu badania sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa